

Opdrachtgever
Woningstichting Den Helder
Contactpersoon dhr. R. v.d. Linden Vooren
CSO adviesbureau
Contactpersonen dhr. A. N. de Keijzer dhr. W. Visser

Quickscan Natuurwetgeving planlocatie de
Groene Poolster aan de Pasteurstraat 6 te Den
Helder
Onderzoeksterrein gelegen binnen kilometerhok X112 – Y552

Opdrachtgever

Woningstichting Den Helder
Postbus 90
1780 AB Den Helder

Contactpersoon
dhr. R. v.d. Linden Vooren

CSO adviesbureau

Contactpersonen
dhr. A. N. de Keijzer
dhr. W. Visser

Projectcode CSO	08J007
Datum	6 maart 2008
Projectleider	dhr. A. N. de Keijzer
Status	Definitief

Inhoudsopgave

	blz.
Inhoudsopgave	1
1 Inleiding	2
2 Situatie en Wetgeving	3
2.1 Gebiedsbeschrijving	3
2.2 Geplande ingrepen.....	3
2.3 Flora- en faunawet.....	4
3 Methode	4
3.1 Onderzoeksafbakening.....	4
3.2 Methode.....	4
4 Resultaten	5
4.1 Resultaten flora	5
4.2 Resultaten fauna	5
5 Conclusies en Advies	7
5.1 Conclusie.....	7
5.2 Nader onderzoek.....	8
6 Literatuur	9

BIJLAGEN

BIJLAGE 1	wetgeving
BIJLAGE 2	zorgplicht
BIJLAGE 3	resultaten onderzoek
BIJLAGE 4	foto's van de onderzoekslocatie

KAARTEN

KAART-BIJLAGE 1	Regionale ligging van de onderzoekslocatie
KAART-BIJLAGE 2	Situatietekening

1 Inleiding

In verband met de voorgenomen herinrichting heeft CSO in opdracht van de Woningstichting Den Helder een quickscan Natuurwetgeving uitgevoerd op de planlocatie de Groene Poolster aan de Pasteurstraat 6 te Den Helder.

Het doel van het onderzoek is een inschatting te maken of de geplande ontwikkelingen strijdig zijn met de soortbescherming van de Flora- en faunawet (2005) en de gebiedsbescherming van de Natuurbeschermingswet (1998).

Het resultaat van de quickscan bestaat uit de uitspraak of, en zo ja, welke ontheffingsplichtige soorten (tabel 2 en 3 soorten) aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Hierbij wordt in ogenschouw genomen of volgens de verzamelde gegevens kan worden aangenomen dat deze ontheffingsplichtige soorten schade zullen ondervinden van de geplande ingrepen. Voor deze mogelijk, of zeker aanwezige ontheffingsplichtige soorten volgt veelal een advies voor nader onderzoek (volledige veldinventarisatie). Op basis van een nader onderzoek kan een ontheffing worden aangevraagd bij het Ministerie van Landbouw en Voedselkwaliteit.

Het resultaat kan ook zijn dat onvoldoende geschikte gegevens voorhanden zijn om het mogelijk voorkomen van bepaalde ontheffingsplichtige soorten te kunnen bepalen (niet voldoende onderzoek uitgevoerd in de omgeving). Ook dan kan het advies zijn om deze ontbrekende gegevens aan te vullen met nader onderzoek (volledige veldinventarisatie).

Indien geen ontheffingsplichtige soorten te verwachten zijn in het plangebied, of als de aanwezige ontheffingsplichtige soorten geen schade zullen ondervinden van de geplande ingrepen, blijven de algemene beschermende bepalingen van kracht in de zin van de algemene zorgplicht (zie bijlage 2).

Daarnaast wordt gekeken of het plangebied een status heeft in het kader van de gebiedsbescherming of dat gebieden met een dergelijke status in de omgeving aanwezig zijn (vogel-, en habitatrictlijn gebieden, natura 2000, beschermde natuurmonumenten). Indien er mogelijk effecten zijn van de planontwikkeling op dergelijke beschermde gebieden, zullen deze effecten onderzocht moeten worden in het kader van de Natuurbeschermingswet (1998).

2 Situatie en Wetgeving

2.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 7.200 m². Op de locatie bevindt zich het centrum voor natuur- en milieueducatie de Groene Poolster. Er zijn verschillende opstallen op de locatie aanwezig. Naast het hoofdgebouw (les-/kantoorgebouwen) zijn een aantal schuurtjes aanwezig en een volière. Bij de ingang van het hoofdgebouw zijn verhardingen van hoofdzakelijk klinkers aanwezig. Tevens is er een met klinkers verharde verbinding vanaf de ingang tot aan de Pasteurstraat aanwezig.

Het tuingedeelte is enigszins verruigd en er bevinden zich hier verscheidene algemene planten en boomsoorten alsmede verschillende tuinplanten. Door de tuin lopen enkele paden (tred) en zijn een aantal (verwaarloosde) vijvers aanwezig. Langs het toegangspad is een houtwal van snoeiafval gecreëerd.

Achter het hoofdgebouw is een strook met opgaande bebossing gesitueerd. Er zijn verschillende boom- en struiksoorten aanwezig (o.a. iep, linde, berk, es en eik). Tevens is achter het hoofdgebouw een bijenkorf te vinden. Ten noordwesten van deze bosachtige strook bevindt zich een grasland perceel, welke grenst aan een stenen muur (behorende bij de huizen van de Middenweg).

Het onderzoeksgebied zelf heeft geen status in het kader van de Natuurbeschermingswet (1998) (Natura 2000, Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn). Ook zijn dergelijke beschermde gebieden niet in de directe omgeving aanwezig (niet binnen 1 km afstand). Een nader onderzoek in het kader van de Natuurbeschermingswet (1998) wordt dan ook niet zinvol geacht.

Het onderzoeksgebied vormt geen onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. De quickscan heeft zich derhalve verder beperkt tot de Flora- en faunawet.

Voor de ligging van de onderzoekslocatie wordt verwezen naar kaartbijlage 1. Een situatietekening van de locatie met de resultaten van het veldbezoek zijn weergegeven in kaartbijlage 2. Enkele foto's van de onderzoekslocatie zijn opgenomen in bijlage 4.

Het plangebied bevindt zich in kilometerhok X112 – Y552.

2.2 Geplande ingrepen

Op de planlocatie is de realisatie van een school gepland. De locatie zal bouwrijp worden gemaakt. De aanwezige opstallen worden gesloopt. Uitgangspunt is dat de voorgenomen ontwikkeling zodanig is dat alle in het bouwgebied te verwachten planten en dieren zullen worden verstoord, bedreigd en/of uit hun leefgebied worden verjaagd.

Een deel van de te verwijderen bomen is kapvergunningsplichtig.

2.3 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van planten- en diersoorten. De wet bepaalt dat er geen schade aan beschermde planten en dieren mag worden toegebracht tenzij er uitdrukkelijk toestemming voor verleend is (het "nee, tenzij" beginsel). Daarnaast erkent de wet dat alle dieren van onvervangbare waarde zijn en daarom geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen en een aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd zijn. In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn.

De Flora- en faunawet heeft in die zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

3 Methode

3.1 Onderzoeksafbakening

Omdat het in deze rapportage gaat om een vooronderzoek of quick-scan, is geen soortgerichte inventarisatie uitgevoerd. Het onderzoek geeft dus geen volledig inzicht in de aanwezige flora en fauna. Wel is gekeken naar mogelijkheden voor soorten, potentiële leefgebieden en aanwijzingen dat beschermde soorten aanwezig zijn in het gebied. Het vooronderzoek geeft een indruk van de waarden en mogelijk aanwezige soorten in het gebied. Dit rapport leent zich dus niet voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag.

3.2 Methode

Ten behoeve van de toetsing van de ontwikkelingen aan de Flora- en faunawet, is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Hierbij is informatie gebruikt uit verspreidingsatlassen, overige literatuur, indicaties van Het Natuurloket en indien beschikbaar van andere onderzoeken. De resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in tabellen (bijlage 3).

Tevens is op 18 februari 2008 een veldbezoek aan de projectlocatie uitgevoerd waarbij de terreinkenmerken zijn beoordeeld. Deze beoordeling is gericht op potentieel te verwachten beschermde flora en fauna soorten. De beoordeling vindt plaats door middel van een algemene veldverkenning en richt zich op de natuurwaarden van het primaire onderzoeksgebied en de directe omgeving (invloedssfeer van te verrichten werkzaamheden).

Het veldonderzoek is uitgevoerd door ing. W. Visser. Hierbij is het gehele terrein en directe omgeving doorlopen, zodat alle verschillende terreintypen bezocht zijn. Het terrein is bekeken op de mogelijke geschiktheid voor het voorkomen van beschermde flora en fauna.

4 Resultaten

4.1 Resultaten flora

Uit informatie verkregen uit de Landelijke Vegetatie Databank blijkt dat de meest recente vegetatieopname binnen het onderhavige kilometerhok in 1999 is gemaakt.

De resultaten van deze vegetatieopnamen zijn in bijlage 3a vermeld. Er zijn daarbij geen ontheffingsplichtige soorten geregistreerd.

Binnen het projectgebied zijn tijdens het veldbezoek geen wettelijk beschermde plantensoorten conform de Flora- en faunawet aangetroffen. Bekend is dat op het terrein een Bleke Schubwortel (rode lijst soort) aanwezig is. Deze soort is niet opgenomen in de flora en faunawet.

4.2 Resultaten fauna

Voor de verschillende soortgroepen zijn historische verspreidingsgegevens bestudeerd. Deze verzamelde verspreidingsgegevens hebben veelal betrekking op uurhokniveau, dat wil zeggen op een gebied van 5 x 5 kilometer. Het onderzoeksgebied beslaat maar een klein deel van dit uurhok en een deel van de in het uurhok aanwezige diersoorten zullen derhalve niet op de onderzoekslocatie voorkomen (Zie bijlage 3 voor een overzicht van de verzamelde gegevens).

De verspreidingsgegevens van **grondgebonden zoogdieren** (Bekker, 2005; Broekhuizen, 1992; Dijkstra, 1998) geven aan dat in deze regio veel soorten kunnen worden aangetroffen (zie bijlage 3 voor een volledige opsomming).

Het plangebied biedt mogelijkheden als verblijfsbiotoop, foerageergebied of migratieroute voor de meeste van deze soorten. Tijdens de veldinspectie zijn geen aanwijzingen aangetroffen over de aanwezigheid van deze soorten (graafgangen, legers, wissels, e.d.). De mogelijk voorkomende soorten zijn allen algemene soorten (tabel 1 soorten), hiervoor geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

De verspreidingsgegevens van **vleermuizen** (Limpens, 1997) geven aan dat in deze regio veel vleermuizen kunnen worden aangetroffen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet (tabel 3 soorten). De voorkomende soorten zijn: Bosvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis. Mogelijk zullen deze het onderzoeksgebied gebruiken als verblijfsgebied, vliegroute en foerageergebied.

De verspreidingsgegevens van **amfibieën en reptielen** geven aan dat in deze regio diverse amfibieënsoorten en een reptiel aanwezig zijn (RAVON, 2005). In bijlage 3 wordt een volledige opsomming gegeven. Het betreffen voornamelijk algemene soorten (tabel 1 soorten), hiervoor geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Van de mogelijk voorkomende soorten is de Zandhagedis echter strikt beschermd conform de flora en faunawet (tabel 3 soorten).

De verspreidingsgegevens van **vissen** geven aan dat in deze regio diverse vissoorten aanwezig zijn (RAVON, 2005; Nie, 1997). Vanwege het ontbreken van watervoerende elementen (m.u.v. van de vijvers) op het plangebied wordt het voorkomen van deze soorten verder uitgesloten.

De verspreidingsgegevens van **libellen, dagvlinders en overige ongewervelden** geven aan dat geen beschermde soorten in deze regio aanwezig zijn (Klaas-Douwe, 2002; Bos, 2006; <http://www.naturalis.nl/>; zie tabel 3).

Tijdens het veldbezoek zijn diverse **vogelsoorten** in het plangebied waargenomen. Het is mogelijk dat het plangebied vaste standvogels herbergt gezien de aanwezige oude bomen waar zich mogelijk nestholtes in bevinden.

Samenvatting

Van de volgens het literatuuronderzoek in de omgeving voorkomende beschermde soorten biedt het plangebied een geschikt foerageergebied voor de volgende soorten:

- Vleermuizen: Bosvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis.
- Reptielen: Zandhagedis.

5 Conclusies en Advies

5.1 Conclusie

Flora:

Binnen het plangebied zijn geen ontheffingsplichtige plantensoorten geregistreerd of aangetroffen.

Fauna:

Geconcludeerd wordt dat binnen het plangebied mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Het gaat dan om algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten). Voor de tabel 1 soorten (tabel 1 bijlage 1 AMvB 501) geldt een vrijstelling op de ontheffingsplicht in het geval van ruimtelijk ontwikkeling wanneer zorgvuldig te werk wordt gegaan ten aanzien van flora en fauna (conform algemene zorgplicht).

Volgens het literatuuronderzoek komen de volgende zwaardere beschermde soorten (tabel 2 en 3 soorten) in de omgeving voor:

1. Vleermuizen: Bosvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger, Rosse vleermuis en Ruige dwergvleermuis.
2. Reptielen: Zandhagedis.

Ad 1)

Het is mogelijk dat het plangebied gebruikt wordt door vleermuizen als vliegroute, foerageergebied en verblijfsgebied. De aanwezige bebouwing en bomen op het terrein zijn in potentie geschikt als verblijfplaats (winter, zomer en paarplaats) vanwege de aanwezigheid van holten, spouwmuren, kieren en gaatjes in de gevel e.d. Het verdwijnen van bomen, open plaatsen en bebouwing zal mogelijk een negatief effect hebben op de aanwezigheid van deze soorten. Volgens de beheerder van het natuur- en milieueducatiecentrum wordt het hoofdgebouw niet als verblijfplaats gebruikt door vleermuizen. Te verwijderen bomen dienen gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen.

Ad 2)

In de omgeving van het plangebied is volgens de literatuurgegevens de Zandhagedis aangetroffen. Het plangebied is in potentie echter niet geschikt als verblijfsgebied voor deze soort, o.a. door het ontbreken van open zonnige zandige gebiedjes en fysieke barrières (woonkern). De kans wordt zeer klein geacht dat de Zandhagedis hier (incidenteel) voorkomt.

Vogels:

Ongetwijfeld zullen binnen de terreingrenzen vogels broeden (in bomen, struiken en in het veld). De te verwijderen bomen en opstallen vergen controle op in gebruik zijnde schuil- en broedplaatsen.

5.2 Nader onderzoek

Er wordt nader onderzoek aanbevolen naar het gebruik van de locatie als vliegroute, foerageergebied en verblijfsgebied (m.n. bomen) voor verschillende vleermuissoorten.

Opgemerkt moet worden dat dit vooronderzoek of quick-scan geen volledige inventarisatie is en dus geen inzicht geeft in de daadwerkelijk aanwezigheid en verspreiding van soorten.

6 Literatuur

Bergmans, W&A. Zuiderwijk, 1986. *Atlas van de Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreigingen*, KNNV Uitgeverij, Hoogwoud.

Bekker, D.L., 2005, *Verspreidingsonderzoek muizen en spitsmuizen in 2005*, Rapport van de VZZ, Utrecht.

Bos, F., e.a., 2006, *De dagvlinders van Nederland*, KNNV, Utrecht.

Broekhuizen, S., Hoekstra, N., Laar, V. van, Smeenk, C., Thijssen, J.B.M., 1992, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dijkstra, V., 1998, *Belangrijke zoogdiergebieden in Nederland*, Mededeling 37 VZZ, Utrecht.

Klaas-Douwe B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar, e.a., 2002, *De Nederlandse Libellen*, Odonata, KNNV, Utrecht

Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers (red.), 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV, Utrecht.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, *Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.

Nie, de, H.W. 1997, *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*, 2^e herziene druk

RAVON, 2005, Ravon no. 20 p.46-62, *Waarnemingenoverzicht 2004 & 2005*, Ravon, Nijmegen

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002, *Atlas van de Nederlandse broedvogels*, 1998 – 2000. *Nederlandse Fauna 5*, Nationaal Natuurhistorisch Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey Nederland, Leiden

Bergmans, W&A. Zuiderwijk, 1986. *Atlas van de Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreigingen*, KNNV Uitgeverij, Hoogwoud.

Internetbronnen:

1. <http://www.natuurloket.nl>
2. <http://www.naturalis.nl/>
3. http://home.quicknet.nl/qn/prive/abrtn/sub/stekinfo/stekinfo_main.htm
4. <http://www.soortenregister.nl/>
5. <http://www.minlnv.nl/>

<p>Opgesteld door: dhr. ing. W. Visser</p>	<p>Akkoord bevonden door: dhr.A.N. de Keijzer</p> <p>datum 7 februari 2008</p>
--	--

Bijlagen

Bijlage 1: WETGEVING

Flora- en faunawet

Ecologische woorden spelen in toenemende mate een rol bij de ruimtelijke planvorming en ruimtelijke ingrepen. Zo is per 1 april 2002 de Flora- en faunawet in werking getreden. De wet sluit aan op Europese natuurregelgeving en is gericht op soortbescherming.

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het "nee, tenzij"- beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Wel geldt er een klein aantal uitzonderingen voor zeer algemene soorten als Huismuis, Bruine rat en Zwarte rat. Bovendien is een beperkt aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd.

In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft in de zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ingrepen zoals de voorgestelde planvorming.

Flora

Met betrekking tot beschermde, inheemse planten in relatie tot hun groeiplaats is het verboden deze planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Fauna

Bepalingen in deze wet ten aanzien van dieren in hun natuurlijke leefomgeving kunnen worden samengevat als:

- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Het planvormingsproces en de Flora- en faunawet

Genoemde bepalingen zijn niet nieuw. Vergelijkbare bepalingen waren ook reeds opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de Vogelwet 1936. Wanneer u als initiatiefnemer plannen ontwikkelt voor ruimtelijke ingrepen of voornemens hebt dergelijke werkzaamheden uit te (laten) voeren, is het raadzaam vooraf te toetsen of de geplande werkzaamheden mogelijk nadelige gevolgen hebben voor Aanwezige flora en fauna in het plangebied. In beginsel bent u daarvoor als initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Tijdens het plannen van de werkzaamheden dienen de volgende zaken in kaart gebracht te worden.

- Welke beschermde planten- en diersoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Leidt het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet met betrekking tot planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten een ontheffing (ex. Art. 75 van de Flora- en faunawet) vereist?

De ontheffing

Ten behoeve van de planrealisatie kan het noodzakelijk zijn om ontheffing aan te vragen in verband met de (voorgenomen) overtreding van de in paragraaf 2.1 genoemde verbodsbepalingen. Per 23 februari 2005 is de regelgeving rondom de ontheffingsaanvraag (artikel 75) door middel van een nieuwe AMvB gewijzigd. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden.

Categorie 1. Algemene soorten

Voor de soorten in deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

In deze categorie vallen onder meer algemeen voorkomende zoogdiersoorten als mol, konijn, en amfibieën als bruine kikker en gewone pad.

Categorie 2. Overige soorten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling voor de soorten in categorie 2 als wordt gewerkt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector / belangenorganisatie of initiatiefnemer worden opgesteld en ter goedkeuring aan het Ministerie van LNV worden voorgelegd. Zolang er geen gedragscode is, dient in meest situaties een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

In deze categorie vallen alle vogelsoorten en een kleine groep van minder algemene diersoorten als eekhoorn en steenmarter.

Categorie 3. Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn & Soorten bijlage 1 AMvB

Voor de soorten in deze categorie dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Ook met een gedragscode kan geen vrijstelling worden verkregen. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een bij de wet genoemd belang. (dit betreft een limitatieve lijst van ander gespecificeerde belangen)?
2. er is geen alternatief aanwezig voor de gewenste ingreep?
3. er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

In deze categorie zijn zeldzame en kwetsbare soorten opgenomen. Dit betreft onder meer alle vleermuissoorten, zeldzame amfibieën en reptielen, een grote groep vlinders en libellen en enkele plantensoorten.

Bijlage 2: ZORGPLICHT

algemene zorgplicht, art. 2 Ff-wet (LNV 2005):

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor *alle* (en dus niet alleen bescherm-de) in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. Die zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen veroorzakt, verplicht is:
 - dergelijk handelen achterwege te laten waar dit in redelijkheid kan worden gevegd;
 - dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevegd om die gevolgen te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Een onderdeel van de Flora- en faunawet is dat de initiatiefnemer invulling moet geven aan de zorgplicht ten aanzien van beschermde planten en dieren. Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als ten aanzien van het ontwerp. Geadviseerd wordt om in het ontwerp rekening te houden met de realisatie van nieuw biotoop in de vorm van bijvoorbeeld groenvoorzieningen en waterpartijen. De zorgplicht betekent ook dat gedurende de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de beschermde soorten om schade aan deze soorten te voorkomen en de effecten zoveel mogelijk te beperken.

De in de bijlage 1 genoemde wetswijziging (AMvB 501) heeft betrekking op de ontheffingsplicht (artikel 75 van de Flora- en faunawet). Deze wijziging houdt onder meer in, dat voor een aantal algemeen in Nederland voorkomende beschermde soorten een vrijstelling op de ontheffingsaanvraag geldt, mits de zorgplicht in acht wordt genomen. Dit betekent dat, ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen, men wel verplicht blijft om bijvoorbeeld het voortplantingsseizoen te ontzien, of vóórdat werkzaamheden starten, dieren te verjagen of weg te vangen (en elders uit te zetten) om te voorkomen dat natuurschade in het kader van art. 9 t/m 11 zal ontstaan. Dus ook voor soorten die onder de vrijstelling vallen dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Een ontheffing hierop is niet mogelijk. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren, zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen (dat voor de meeste soorten loopt van maart tot en met juli) uitgevoerd mogen worden.

Voor de verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen, belangrijk leef- of foerageergebied van vogels buiten het broedseizoen kan een ontheffing noodzakelijk zijn. Het betreft hierbij dan over het algemeen horsten, nesten of kolonieplaatsen die jaarrond gebruikt worden. Hieronder kan ook leef- en/of foerageergebied vallen van zeer plaatstrouwe soorten, zoals uilen.

Bijlage 3: Resultaten onderzoek

Gegevens Natuurloket kilometerhok x: 112- y: 552

Aantal beschermde en bedreigde soorten per kilometerhok onderverdeeld naar beschermingsstatus. Van cursief aangegeven soortgroepen is aanvullende informatie opgenomen.						
Soortgroep	FF1 ¹	FF23 ¹	H/V ²	RL ³	Volledigheid ⁴	Actualiteit ⁵
<i>Vaatplanten (tabel 3b)</i>	1			4	goed	1975-2001
Mossen					niet	1996-2006
Korstmossen					niet	1991-2006
Paddestoelen				1	slecht	1990-2005
<i>Zoogdieren (tabel 3c)</i>	2	1	1		slecht	1995-2005
Broedvogels				12	niet	1994-2005
Watervogels		8			matig	96/97-03/04
<i>Reptielen (tabel 3d)</i>					niet	1991-2005
<i>Amfibieën (tabel 3d)</i>	1				slecht	1991-2005
<i>Vissen (tabel 3e)</i>					niet	1991-2005
<i>Dagvlinders (tabel 3f)</i>				1	goed	1995-2005
Nachtvlinders					redelijk	1980-2005
<i>Libellen (tabel 3g)</i>				1	goed	1991-2005
Sprinkhanen					niet	1991-2005
Overige ongewervelden (<i>tabel 3h</i>)					slecht	1991-2005

¹ FF1, FF23 = Soorten op lijst van tabel 8 resp. tabel 2 en 3 van de Flora en Faunawet.
² H/V = Soorten van de Habitat/Vogel richtlijn.
³ RL = Rode lijst soorten.
⁴ Volledigheid: Wanneer de volledigheid met 'goed' is aangeduid zijn er voldoende gegevens beschikbaar bij het Natuurloket. In andere gevallen is nader veldonderzoek nodig.
⁵ Actualiteit: geeft aan uit welke periode de gegevens afkomstig zijn.

Vaatplanten

Gegevens Landelijke Vegetatiebank x: 116-y: 533		
Vegetatieopname (jaar)	F&F ¹	Beschermde soorten
86414 (1999)	Geen	Geen
293 (1938)	Geen	Geen

1 = In opname soorten beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.

Zoogdieren

Gegevens zoogdieren op uurhokniveau (5x5 km) (Broekhuizen et al. 1992), Vleermuizen op atlas-blokniveau (Limpens et al. 1997). Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen in het habitat op deze locatie en zijn een indicatie. Gegevens zijn onvolledig.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Aardmuis	Micortis agrestis			1	
Bever	Castor fiber			3 bijl IV HR	
Boommarter	Martes martes			3 bijl 1 AMvB	
Bosmuis	Apodemus sylvaticus	X		1	
Bosspitsmuizen	Sorex aranaeus/coronatus	X		1	
Bruinvis	Phocoena phocoena			3 bijl IV HR	
Bunzing	Mustella putorius	X		1	
Damhert	Dama dama			2	
Das	Meles meles			3 bijl 1 AMvB	
Dwergmuis	Micromys minutus	X		1	
Dwergspitsmuis	Sorex minutus	X		1	
Edelhert	Cervus elaphus			2	
Eekhoorn	Sciurus vulgaris			2	
Egel	Erinaceus europaeus	X		1	
Eikelmuis	Eliomys quercinus			3 bijl 1 AMvB	
Euraziatische lynx	Lynx lynx			3 bijl IV HR	
Gewone dolfijn	Delphinus dilphis			3 bijl IV HR	
Gewone zeehond	Phoca vitulina			3 bijl 1 AMvB	
Grijze zeehond	Halichoerus grypus			2	
Grote bosmuis	Apodemus flavicollis			2	
Haas	Lepus europeus	X		1	
Hamster	Cricetus cricetus				
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius			3 bijl IV HR	
Hermelijn	Mustela ermina			1	

Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>			1	
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	X		1	
Mol	<i>Talpa europaea</i>	X		1	
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>			3 bijl IV HR	
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>			1	
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>			1	
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	X		1	
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			2	
Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>			3 bijl IV HR	
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	X		1	
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>			3 bijl 1 AMvB	
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	X		1	
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>			3 bijl 1 AMvB	
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	X		1	
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>			2	
Wilde kat	<i>Felis silvestris</i>			3 bijl 4 HR	
Witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>			3 bijl IV HR	
Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>			3 bijl IV HR	
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	X		1	

Vleermuizen

Bechstein's vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>			3 bijl IV HR	
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>	X		3 bijl IV HR	
Brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>			3 bijl IV HR	
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>			3 bijl IV HR	
Gewone baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>			3 bijl IV HR	
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	X		3 bijl IV HR	
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>			3 bijl IV HR	
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>			3 bijl IV HR	
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>			3 bijl IV HR	
Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>			3 bijl IV HR	
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>			3 bijl IV HR	

Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros			3 bijl IV HR	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	X		3 bijl IV HR	
Meervleermuis	Myotis dasycneme			3 bijl IV HR	
Mopsvleermuis	Barbastella Barbastellus			3 bijl IV HR	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	X		3 bijl IV HR	
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	X		3 bijl IV HR	
Tweekleurige vleermuis	Vespertilio murinus			3 bijl IV HR	
Vale vleermuis	Myotis myotis			3 bijl IV HR	
Watervleermuis	Myotis daubentonii			3 bijl IV HR	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Reptielen en amfibieën

Gegevens reptielen op uurhokniveau (5x5 km) (Ravon, 2004). Soorten in de tabel zijn geselecteerd op mogelijk voorkomen in het habitat op deze locatie en zijn een indicatie. Gegevens zijn onvolledig.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Adder	Vipera berus			3 bijl 1 AMvB	
Alpenwatersalamander	Triturus alpestris			2	
Boomkikker	Hyla arborea			3 bijl IV HR	
Bruine kikker	Rana temporaria	X		1	
Geelbuik vuurpad	Bombina variegata			3 bijl IV HR	
Gewone pad	Bufo bufo			1	
Gladder slang	Coronella austriaca			3 bijl IV HR	
Hazelworm	Anguis fragilis			3 bijl 1 AMvB	
Heikikker	Rana arvalis			3 bijl IV HR	
Kamsalamander	Triturus cristatus			3 bijl IV HR	
Kleine watersalamander	Triturus vulgaris	X		1	
Knoflookpad	Pelobates fuscus			3 bijl IV HR	
Levendbarende hagedis	Zootoca vivipara *			2	
Meerkikker	Rana ridibunda			1	

Middelste groene kikker	Rana esculenta			1	
Muurhagedis	Podarcis muralis			3 bijl IV HR	
Poelkikker	Rana lessonae			3 bijl IV HR	
Ringslang	Natrix natrix			3 bijl 1 AMvB	
Rugstreeppad	Bufo calamita			3 bijl IV	
Vinpootsalamander	Triturus helveticus			3 bijl 1 AMvB	
Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans			3 bijl IV HR	
Vuursalamander	Salamandra salamandra			3 bijl 1 AMvB	
Zandhagedis	Lacerta agilis	X		3 bijl IV HR	
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Vissen

Gegevens beschermde vissen op uurhokniveau (5x5 km) (de Nie 1997, Ravon, 2004). Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Niet van toepassing					
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Dagvlinders

Gegevens dagvlinders op uurhokniveau (5x5 km) (F.Bos, 2006). Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Geen beschermde soorten geregistreerd					
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Libellen

Gegevens libellen op uurhokniveau (5x5 km) (Dijkstra 2002). Gegevens zijn onvolledig.					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Geen beschermde soorten geregistreerd					
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Overige soorten

Gegevens op uurhokniveau (5x5 km)					
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	MA ¹	A ²	FF ³	
Geen beschermde soorten geregistreerd					
¹ = Soort kan volgens literatuurgegevens mogelijk aangetroffen worden in het plangebied ² = Soort is aangetroffen in het plangebied tijdens veldbezoek ³ = Soort beschermd volgens Flora Fauna wet, nummer geeft tabel FF-wet aan.					

Bijlage 4: Foto's onderzoeksgebied

Kaartbijlage 1: Regionale ligging van de onderzoekslocatie

Kaartbijlage 2: Terreinoverzicht